

EKLER

Ek-1

ÇEVRE VE HALK SAĞLIĞI İÇİN EMANET 2011
"ELEKTROMANYETİK ALANLAR VE ETKİLERİ SEMPOZYUMU"
SONUÇ BİLDİRGESİ

Elektromanyetik Alanların Çevre ve Halk Sağlığı üzerine etkileri ve hukuksal boyutları konusunda üniversiteler, kamu kurumları, sivil toplum örgütleri ve bireylerin güncel ve bilimsel bilgileri irdelediği ve paylaştığı bir platform oluşturmayı amaçlayan "Elektromanyetik Alanlar ve Etkileri Sempozyumu" (EMANET 2011); Elektrik Mühendisleri Odası, İstanbul Tabip Odası ve İstanbul Barosu tarafından 7-8 Ekim 2011 tarihleri arasında Yıldız Teknik Üniversitesi Oditoryumu'nda gerçekleştirildi.

Sempozyuma kamu kurumları, üniversiteler, özel kuruluşlar, meslek örgütleri, sivil toplum kuruluşları ve belediyelerin yanı sıra yurttaşlarımızdan 600'ün üzerinde kişi katılmıştır.

Sempozyumda beş panel, bir forum yapılırken, 18 sözlü bildiri ve on poster bildiri sunumu gerçekleştirilmiştir.

Sempozyum boyunca; gerçekleştirilen çağrılı bildiride, panellerde ve forumda aşağıdaki görüşler vurgulanmıştır:

- Her türlü elektromanyetik alan yaratan kaynakların bilinçli olarak kullanılması büyük önem taşımaktadır.
- Elektromanyetik alanların çevre ve halk sağlığına etkileri için, dünyadaki ve ülkemizdeki bağımsız çalışmaların izlenerek, eksikliklerin tamamlanması gerektiği sonucuna varılmıştır.
- Cep telefonlarının mikrodalga ışına yapan enerji kaynakları olması nedeniyle kullanım sırasında mutlaka beyinden uzak tutulması gerekmektedir.
- Yoğun elektromanyetik alan ortamında çalışanlar için işçi sağlığı ve iş güvenliğine yönelik periyodik ölçümlerin yapılarak (ölç, kontrol et ve düzelt ilkesi ile) gerekli önlemlerin alınması zorunluluğu getirilmelidir.
- Bu konuda ticarileşme ve özelleştirme uygulamalarının kamu yararının önüne geçirilmemesi gerekir.
- Çocukların cep telefonu ve kablosuz telefon kullanımını kısıtlanmalıdır. Onlara cep telefonunu özendirecek uygulamalar yapılmamalıdır.
- Reklam ve kampanyalarda özellikle çocukların kullanılmaması gerektiği tüm dünyada bilim insanlarınca kabul edilmiş olduğu halde, ülkemizde çocukların reklam kampanyalarında kullanılması her geçen gün

artmaktadır. Telefon şirketlerinin onlara yönelik pazarlama yapmalarının önüne geçilmelidir. Reklam ve kampanyaların duyuru ve tanıtım biçimi, Reklam Kurulu tarafından kamu sağlığını koruyacak bir biçimde yeniden yapılandırılarak bu tip reklam uygulamalarına son verilmelidir.

- İlköğretim ve liselerde öğrenciler elektromanyetik alanlar ve etkileri konusunda bilgilendirilmelidir.
- Yetişkinleri daha uzun süre cep telefonu kullanmaya özendirerek uygulamalar, reklamlar önlenmelidir. Cep telefonunun kullanılmasının zorunlu olduğu durumlarda mutlaka kablolu kulaklık kullanılmalıdır.
- Çocuk parkları ve okullar; baz istasyonları, trafo binaları ve yüksek gerilim hatlarının hedef alanlarından çıkarılmalıdır.
- Yüksek gerilim hatlarında güvenlik koridorlarına uyulmalı, koridor içinde yerleşime izin verilmemelidir. Yerleşim bölgelerindeki yüksek gerilim hatları güvenli bir biçimde yeraltına alınmak suretiyle elektrik ve manyetik alan değerleri düşürülmelidir.
- Elektromanyetik alan oluşturan cihazlarla ilgili olarak tüketiciler, sağlık ve güvenlik bakımından bilgilendirilmeli ve sağlıklı bir çevrede yaşama hakkı sağlanmalıdır. Özellikle "Özgül Soğrulma Oranı" (SAR) değeri düşük olan cep telefonları tercih edilmelidir.
- Sağlık Bakanlığı; elektromanyetik dalgaların insan sağlığı üzerindeki riskleri konusunda halkı bilgilendirmelidir. İlgili rahatsızlıkların saptanması ve önlenmesine yönelik bilimsel çalışmaları teşvik etmelidir.
- Belediyeler yasalar gereği, bölgelerindeki elektromanyetik alanlar ile ilgili yapısal düzenlemeler için yetkilerini kullanmalıdırlar. Baz istasyonlarının kurulmasında GSM operatörleri; belediyelere, çevre ve sağlık otoritelerine kurdukları antenin yükseklik ve yönü, frekans, güç yoğunluğu ve elektromanyetik alan şiddeti gibi teknik ayrıntıları ve güvenlik sertifikası bilgilerini vermekle yükümlü tutulmalıdır. Belediyeler, baz istasyonları raporlarının güncellenmiş listelerini tutmalı, baz istasyonu envanterini çıkartmalı ve bu bilgileri halka duyurmak üzere web sitelerinde yayınlamalıdır.
- Şehirlerin elektromanyetik alan haritaları belediyeler tarafından çıkartılmalı ve belirli aralıklarla güncellenmelidir. Yeni tesislerin kurulumunda bu veriler dikkate alınmalıdır.
- Baz istasyonları, trafoların ve yüksek gerilim hatlarının periyodik elektromanyetik alan ölçüm ve denetleme çalışmaları kamu kurumları eliyle yapılmalıdır. Ölçüm değerleri; ölçümlerin kim tarafından ve hangi tarihte yapıldığı tesisin üzerinde belirtilmelidir.
- Yurttaşlar, kurulacak tesisler ile ilgili olarak yer seçimi konusunda karar süreçlerine katılabilmelidir. Belediyeler kuruluş yeri onayı vermeden önce çevre sakinlerinin görüşlerine mutlaka önem vermelidirler. Yer seçiminin uygunluğuna karar verecek yeterli teknik eleman istihdamı olmayan belediyeler, üniversiteler veya meslek odalarından görüş almalıdırlar.

- Elektromanyetik alan kaynakları (baca, reklam tabelası su deposu, klima gibi yerlere gizlenen, trafo merkezleri, baz istasyonları vb. tesisler) halktan gizlenmemeli, buldukları yerler kamuoyu ile paylaşılmalı ve peyzaja uygun düzenlemeler de dâhil risklerinin açık ve okunaklı bir şekilde belirtilmesi ile birlikte tehlike ve uyarı levhalarının bulunması sağlanmalıdır.
- Elektromanyetik alan ve etkilerine ilişkin düzenlemelerde Sağlık Bakanlığı, Türkiye Elektrik İletim A.Ş.(TEİAŞ), Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) ve GSM operatörleri, üniversitelerle, belediyelerle ve meslek örgütleri ile işbirliği içinde olmalı, görüş ve önerilerinin dikkate alınması sağlanmalıdır.
- Elektromanyetik alanlar ile ilgili mevcut yönetmelikler bilimsel çalışmalar ışığında yeniden düzenlenmeli, Birleşmiş Milletler "*ihtiyatlılık ilkesi*" tam olarak uygulanmalıdır. Kamu sağlığına önem veren ve riskleri asgari düzeyde tutmaya çalışan ülkeler gibi, Türkiye’de de Uluslararası İyonize Olmayan Radyasyondan Korunma Komisyonu’nun (ICNIRP) önerdiği elektrik alan şiddetinin 1/10 düzeyi kullanılmalıdır. Elektrik alan şiddeti limit değerleri; cihaz başına 900 MHz için 4 V/m, 1800 MHz ve 2100 MHz için 6 V/m olarak, birden fazla sistemin varlığında ortamın toplamı 4 V/m olarak yeniden düzenlenmelidir. Bu değer konutlarda, okullarda ve işyerleri gibi duyarlı mekanlarda 1 V/m yi geçmemelidir.
- Baz istasyonlarının güvenlik mesafelerinin artırılması ve olabildiğince sürekli yaşam alanlarından uzaklaştırılmaları sağlanmalıdır.
- Halk sağlığının korunmasında ulusal mevzuatla sınırlı kalmayıp, evrensel hukuk kuralları dikkate alınmalıdır.
- Halkın sağlıklı yaşama hakkı sadece limit değerler ile sınırlandırılmamalıdır.
- "İletişim Özgürlüğü" adı altında insan sağlığını tehdit eden riskli hukuksal düzenlemeler toplum yararını gözetir bir perspektifle düzeltilmelidir.
- Aynı bölgede bulunan baz istasyonları ortak anten kullanım yönetmeliğine göre birleştirilmeli ve aynı tesislerin kullanımı sağlanmalıdır.

Sempozyumu düzenleyen üç meslek örgütü olarak; toplumsal sorumluluk ve rollerimiz gereği, bu alandaki çalışmalarını sürdürdüğümüzü ve her türlü çalışmayı destekleyip, bu çalışmalar içerisinde daha çok yer alacağımızı belirtir; sempozyum nedeniyle bir araya gelen üç meslek örgütü olarak; birlikte çalışma ve birlikte üretme ilkesiyle başlattığımız bu birlikteliğe devam edeceğimizi kamuoyuna ilan ederiz.

İSTANBUL TABİP ODASI
ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
İSTANBUL BAROSU

Ek-2

KAMUSAL BİR HİZMET OLAN ENERJİ İNSANLIK HAKKIDIR ÖZELLEŞTİRİLEMEZ ENERJİMİZE SAHİP ÇIKACAĞIZ, GELECEĞİMİZİ KARARTMAYACAĞIZ, KARARTTIRMAYACAĞIZ!

Kamuoyuna,

Siyasal iktidar, ülkemizdeki kamusal alanın tamamen tasfiyesi için hızlı adımlar atmaya devam ediyor. Çokuluslu enerji tekellerin çıkarları doğrultusunda enerji özelleştirmelerinde son noktayı koymayı hedefliyor. Türkiye'nin tüm elektrik dağıtım bölgeleri ile elektrik üretim santralleri ardına özelleştiriliyor. 2008 yılında 27, 2009 yılında 15 ve 2010 yılında 15 il olmak üzere elektrik dağıtım şebekelerinin özelleştirme ihaleleri yapılan il sayımız 57'e ulaşmıştır.

Dağıtım ihalesi yapılan bu illerden 20 tanesinin devir işlemi gerçekleştirilmiştir. İstanbul'un Avrupa yakasını kapsayan BOĞAZIÇI ELEKTRİK DAĞITIM A.Ş. ile DİCLE ELEKTRİK DAĞITIM A.Ş., GEDİZ ELEKTRİK DAĞITIM A.Ş. VE TRAKYA ELEKTRİK DAĞITIM A.Ş.'NİN ÖZELLEŞTİRİLMESİ hakkında ihale ilanı verilmiştir. Böylece birkaç sorunlu bölge dışında Türkiye'nin tüm elektrik dağıtım şebekeleri özelleştirilme sürecine sokulmuş ve bu sürecin 2010 yılı içinde tamamlanması hedeflenmektedir.

Elektrik dağıtım bölgelerinin özelleştirme işlemleri sürerken, elektrik üretim tesislerini satmaya yönelik çalışmalar da sürmektedir. Siyasal iktidar, 2010 yılında 56 adet küçük çaplı hidroelektrik santralın özelleştirilmesini de gündemine almıştır. Sonuç olarak dev termik ve hidroelektrik santralleri, küçük barajlar, akarsu santralleri kamunun elinde ne kadar elektrik üretim tesisi varsa hızla özelleştirilmesi gibi bir amaç güdülmektedir. Buradan elde edilecek gelirin de Hükümetin Orta Vadeli Ekonomik Programı'nın finansmanında kullanılması düşünülmektedir.

Tüm dünyada enerji alanında yürütülen serbest piyasa uygulamaları sorgulanırken, ne yazık ki enerji arz güvenliği sorunuyla karşı karşıya bulunan ülkemizde AKP Hükümeti, sanayinin ve günlük yaşamımızın vazgeçilmezi olan elektriği evlerimize getiren enerji dağıtım kuruluşlarımızı birer birer özel sektöre devretmektedir. Üstelik bu devirler otomatik fiyatlandırma uygulamasıyla halkın üzerinden pahalı elektrik satış garantisi verilerek yapılmaktadır.

Satış Öncesi Karlılık Oranı Artırılıyor

Satış ihaleleri yapılan bu dağıtım kuruluşlarının önümüzdeki yıllarda kar oranları da şirketlerin kamuda olduğu dönemden daha yüksek olacaktır. Dağıtım ihaleleri öncesi devreye alınan ve kamuoyunda "otomatik zam" olarak bilinen "Maliyet Bazlı Fiyatlandırma Mekanizması" ile dağıtım şirketleri aracılığı ile kamu tarafından üstlenilen, özel sektör santrallerinden kaynaklanan maliyet artışları, direkt olarak yurttaşlara yansıtılmaya başlanmıştır. Bu mekanizma yüzünden 2 yıllık sürede (2008 ve 2009) elektriğe yapılan zam oranı yüzde 70'e ulaşmıştır. Yeni yılla birlikte yaşanması beklenen fiyat artışları da özellikle dar gelirliiler açısından korkutucudur. Böylelikle dağıtım kuruluşunu satın alan özel sektörün çıkarları gözetilerek, pahalı elektrik satış garantisi sağlanmaktadır.

2008 -2009 yıllarında ekonomik krize paralel olarak elektrikte yaşanan talep düşüşü nedeniyle düşük maliyetle elektrik üreten kamu santralleri durdurulmuş ve pahalıya elektrik satan özel sektör santrallerinden ise daha fazla alım yapılmıştır. Bu uygulamada, özel şirketlerin devlete pahalı elektrik satması, devletin alım garantisi verdiği Yap-İşlet ve Yap-İşlet- Devret kapsamındaki özel sektör santrallerine karşı olan yükümlülükleri ve doğalgazdaki "al ya da öde" yükümlülüğü nedeniyle kamunun hidrolik santrallerinin durdurulması etkili olmuştur. Bu sebeplerle elektrik üretim maliyetleri azaldığı halde nihai elektrik satış fiyatları ucuzlatılmamış aksine zamlanmıştır.

Özelleştirme Sonuçları

Özelleştirme sonrası yapılacak yatırımların özel denetim şirketleri tarafından denetlenmesine yönelik düzenleme, hem denetimin mantığı hem de sistem güvenliği açısından doğuracağı sakıncalar dikkate alınarak Danıştay'ın bir kararı ile iptal edilmiştir. Bundan sonraki süreçte Uluslararası Tahkim devreye sokularak, ülkemiz yüksek tazminat tehlikesiyle yüzyüze getirilecektir.

Özelleştirmeler sonucunda kurumda çalışan bütün kesimlerin önemli hak kayıplarına uğrayacağı, sendikasılaştırma ve örgütsüzleştirmenin had safhaya ulaşacağı ve giderek güvencesiz köle düzenine sürüklenecekleri görülmektedir.

Tüketiciler açısından bir yandan verilen hizmet kalitesi düşecek ve AKTAŞ örneğinde yaşandığı gibi ciddi mağduriyetler doğacaktır. Diğer yandan son iki yılda iyice kabaran elektrik faturaları daha da artacak ve aile bütçesini çarpan bir seviyeye gelecektir. Ayrıca ön ödemeli sayaç zorunluluğu getirilerek "Önce Öde Sonra Kullan" işleyişle elektrik parası olanın kullanabileceği bir hizmet haline getirilecektir.

Bu olumsuzluklar listesini daha da uzatmak mümkündür. Ne yazık ki zaman içinde benzer sıkıntıların yaşanması kaçınılmazdır. Yine daha önce de kamuoyuyla paylaştığımız gibi, uyardığımız gibi, ilk özelleştirme örnekleri "özelleştirmenin kamu yararına olacağı, yatırımları bundan sonra özel sektörün yapacağı ve böylece yüksek kayıp kaçak oranlarının düşeceği" gibi söylem ve hedefler ile taban tabana zıt olmuştur. Özel sektör sendikal hareketin başlangıcından bu yana daima sendikalaşmaya karşı olmuş, örgütlü mücadeleyi her zaman için önlemeye çalışmış, sendikaları önlerinde aşılması gereken bir engel olarak görmüştür.

Elektrik sektörü yapısı gereği; üretimi, iletimi ve dağıtımı uzun vadeli ulusal-merkezi planlama yapılması zorunlu olan kamusal bir hizmettir. Enerji sektöründeki ticarileşme sadece şirketlere kaynak aktarma yöntemidir.

Sayın Başbakan İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı döneminde elektrik dağıtım özelleştirmelerinin ne kadar olumsuz sonuçlar doğurduğunu yaşayarak görmüştü. Başbakan olduğu zaman da özelleştirme isteyen İstanbul sanayicilerine "Elektrik dağıtım özelleştirmeleri başka özelleştirmelere benzemez. Özelleştirirsek anamız ağlar" diye seslenmişti.

Biz de Sayın Başbakana bu sözlerini hatırlatıyor ve sesleniyoruz: Diyoruz ki, elektrik dağıtım özelleştirmeleri başka özelleştirmelere benzemez. Gelin ülkemizin geleceğini karartmayın, gelin milletin anasını ağlatmayın. Enerji bir ülkenin can damarıdır. Gelin bu damarı özelleştirmelerle kesmeyin.

Özelleştirme Faturasını Ödemeyeceğiz

Kamu kaynaklarının yetersizliği gerekçesiyle bölge bölge özelleştirilmeye çalışılan TEDAŞ'ın satış öncesi kamu finansmanı ile ciddi yatırımlar yapabilmesi, "kaynak yok" iddialarını da çürütmektedir. Kayıp ve kaçak oranlarının düşürüleceği ve verimlilik sağlanacağı söylemleri de doğru değildir. Kayıp oranlarını düşürmek için gerekli yatırımların özelleştirme öncesi gerçekleştirilebildiği ortadadır.

Elektrik alanında yaşanan maliyet artışları büyük oranda özelleştirme ve piyasalaştırma uygulamalarından kaynaklıdır. Kamu kaynaklarının yağmalanmasına dönüşen bu uygulamaların faturası, yurttaşlara ulaşan elektrik faturaları aracılığı ile ödettilirmeye çalışılmaktadır. Özelleştirme uygulamaları için açtığımız davalar halen sürmektedir.

Kamu çıkarını savunmayı temel ilke olarak gören sendikalarımız, meslek odalarımız, tüketici derneklerimiz, özelleştirme kaynaklı zamlara engel olmak için tüm özelleştirme ihaleleri iptal edilene kadar mücadelemizi birlikte sürdürmeye kararlıyız.

Özelleştirme Karşiti Platformu (ÖKP) oluşturan bizler, sermayenin özelleştirme saldırılarına karşı sessiz kalmayacağız. Bu sistematik saldırıya karşı hayatın içinde yer alan bütün emek ve meslek örgütleriyle ortak mücadele edeceğiz.
5 Mayıs 2010

ÖZELLEŞTİRME KARŞITI PLATFORM İSTANBUL BİLEŞENLERİ

Ek-3

Kamuoyuna,

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO), 6235 sayılı Türk Mühendis Mimar Odaları Birliği (TMMOB) Yasası hükümleri doğrultusunda 1954 yılında kurulmuş, ülke sınırları içinde faaliyet gösteren elektrik, elektronik, bilgisayar, kontrol, haberleşme, telekomünikasyon, biyomedikal, yazılım ve bilişim mühendislerinin üye olduğu, Anayasa'nın 135. maddesinde yer alan tanımıyla, kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşudur. EMO, üyesi mühendislerin özlük haklarını korumak ve mesleki gelişimlerini sağlamakla yükümlüdür.

Odamız üyelerinin de görev yaptığı Bilgi Üniversitesi'ndeki çalışanların; Anayasal bir hak olan sendikal örgütlenme hakkını kullanma girişimlerini saygı ile izliyoruz. Aynı süreçte Bilgi Üniversitesi yönetiminin üyelerimiz de dahil çalışanlara yönelik zaman zaman uygulamaya koyduğu haksız ve hukuksuz uygulamalara, işten çıkarmalara da hayretle tanık oluyoruz.

Bu uygulamalardan biri de, üyelerimizden Tonguç Koç'un 2 Temmuz 2010 günü işten atılmak istenmiş olmasıdır. Üniversite emekçilerinin ekonomik ve sosyal haklarının korunması, iş güvenceli çalışma ortamının sağlanması sürecinde inisiyatif almış üyemizin, anayasal bir hakkı kullandığı için işten atılmak istenmesini düşünmek bile istemiyoruz. Ancak üyemiz Tonguç Koç'un sendikal örgütlenme sürecinde sendikaya üye olması sonrası karşılaştığı durum, Bilgi Üniversitesi yönetiminin sendikal örgütlenme ve hak aramaya karşı olumsuz tavrını göstermektedir.

Tonguç Koç'un işten çıkarılma girişimi; Yazılım Geliştirme, Bilgi İşlem, Öğrenci İşleri, Kayıt İşleri ve Planlama bölümü çalışanlarının tepki gösterip çalışma arkadaşlarına sahip çıkması ile yarım saat sonra uygulamanın durdurulması, bu uygulamanın temelsizliği ve hukuksuzluğundan başka bir anlam taşımamaktadır. Bilgi Üniversitesi yönetimi işten atma girişimi gerekçesi ile yarım saat içinde işten atma girişimini neden durdurduğunu, üyemize açıklamak durumundadır.

Gelecekte yeniden işten atma girişimini tekrarlaması halinde ve bundan sonra üyelerimize karşı gündeme getireceği hukuksuz uygulamalar ile yasalarımızda suç olan *mobbing* uygulamaları karşısında, yasal girişimleri başlatan üyelerimizin yanında yer alıp, kamuoyuna yönelik bilgilendirmeler yapmaktan geri durmayacağız.

TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi 37. Dönem Çalışma Raporu

Bilgi Üniversitesi yönetimini, çalışanların örgütlenme ve hak arama çalışmaları karşısında yasalara saygılı olmaya, antidemokratik uygulamalardan vazgeçmeye davet ediyoruz.

Üyelerimizin hak ve özgürlüklerini her düzeyde korumak için yanlarında olacağımızı ve mücadele edeceğimizi bir kere daha hatırlatıyoruz. Sendikal haklarını kullandıkları için işten atılan diğer işçilerle de dayanışma içerisinde olduğumuzu kamuoyuna açıklıyoruz. 11 Ağustos 2010

TMMOB
Elektrik Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi
37. Dönem Yönetim Kurulu

Ek-4

ELEKTRİK DAĞITIM ÖZELLEŞTİRMELERİ YAŞAMSAL BİR KAMU HİZMETİNİN ÖZEL SERMAYEYE DEVRİ DEMEKTİR. ÜLKEMİZ, HALKIMIZ ve ÜYELERİMİZİN GELECEĞİ İÇİN İZİN VERMEYECEĞİZ!

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (ÖİB) tarafından 9 Ağustos 2010'da yapılan ihaleler sonucu dört bölgenin elektrik dağıtım hizmeti özelleştirilerek, stratejik ve kamusal özellikteki hizmet, büyük sermaye gruplarının kontrolüne bırakılmıştır. 2010 yılı sonuna kadar özelleştirileceği ilan edilen, AYEDAŞ (İstanbul Anadolu Yakası), Toroslar ve Akdeniz Dağıtım Bölgelerinin ihalelerinin tamamlanması ile birlikte dağıtım şirketlerinin özelleştirilme sürecinin bitirilmesi hedeflenmektedir.

Elektrik Alanındaki Özelleştirme Programı Tamamlanıyor

Son 20 yıllık dönemde elektrik enerjisi alanında yürütülen neoliberal program, enerji kurumlarını bölme, serbestleştirme ve özelleştirme politikalarının uygulanması biçiminde gerçekleşmiştir. Bugün elektrik enerjisi alanı, kamunun yatırım yapması 4628 sayılı Elektrik Piyasası Yasası'nın ardından engellendiği için, tamamen özel sektörün keyfine bırakılmış, gerekli yatırımlar yapılamamış, istihdam eksiklikleri giderilmemiş, ülkemiz enerji açığı riskiyle karşı karşıya bırakılmıştır. Elektrik enerjisinde ne arz güvenliği ne de fiyat istikrarı sağlanabilmiştir.

Özelleştirme politikaları çerçevesinde yürütülen uygulamalar sadece yatırımsızlık ve zarar hanesinin yükseltilmesi olarak kalmamış, istihdam politikaları konusunda ciddi bir çökertme planı uygulanmıştır. Bugün dağıtım şirketlerinde kadrolu çalışan arkadaşlarımızın sayısından daha çok temel hizmetleri yürüten taşeron çalışanı bulunmaktadır.

Yasal olarak taşerona verilmeyecek olan asıl işin devamı olan işler, yasalar yok sayılarak taşerona verilmiş, taşeron işçilerinin hakları kısıtlanarak, kamusal yükümlülüklerden kaçınılmış, işçilerin iş sözleşmelerinden ve mevzuattan kaynaklanan haklarını ortadan kaldıran uygulamalar yapılmıştır. Maliyetlerin düşürülmesi gerekçesiyle yapılan taşeronlaştırma sonucunda maliyetler kat be kat artmış ve tüketici faturalarını yükselten bir unsur haline gelmiştir.

Özelleştirme politikalarına karşı çıkan bizler, dağıtım şirketlerindeki örgütlülüğü devam ettirerek, kazanılmış hakları korumak ve taşeronda çalışan işçileri de asıl işverenin işçisi olarak her türlü hak ve güvenceye kavuşturmak için bütün yasal hakların kullanılmasına destek vereceğimiz bir kere daha belirtiyoruz.

Dağıtım şirketlerinin devri sonrasında iddia edilen bütün özelleştirme söylemlerin tersine;

- Hizmetin kalitesi düşecek ve sürekliliği tehlikeye girecektir.
- Tüketici faturaları her özelleştirme uygulaması sonrasında olduğu gibi giderek kabarcak ve özel sermayenin kar hırsına terk edilecektir.
- Elektrik enerjisi bir faturanın ödemesinin yapılamadığının ertesi günü kesilen bir tüketim malına indirilecek; üretimden sağlığa kadar birçok alanda kritik önemde yoksunluklar ortaya çıkacaktır.
- Kurumda çalışan bütün arkadaşlarımızın iş güvencesi ortadan kaldırılacak 4-C ve 4-B gibi uygulamalar gündeme gelecektir.

Özelleştirme Lobisi Baskı Uyguluyor

Bütün bu gerçekler karşısında siyasi iktidarın kurumlarımızı etkisizleştirme çalışmaları her türlü düzeyde sürdürülmektedir. En son EMO'nun dağıtım şirketlerinin özelleştirilmesi karşısında hukuki mücadeleye devam etme açıklamaları, siyasal iktidarın yandaş medyası tarafından basın etiğine uymayan manşetlerle itham edilmiştir.

Sabah ve Takvim gazeteleri, "Elektrikte Oda Terörü", "Odadan Tehdit" başlıklarıyla manşetinden kurumlarımızı hedef göstermeye kalkmış; özelleştirme işlemlerinin yargıya taşınması gibi doğal, yasal bir süreci "tehdit", "terör" gibi nitelendirmelerle tanımlamıştır. Kurumlarımız, Anayasa ve yasalardan aldığı yetki ve sorumlulukla, yargıya başvuracağını açıklayan EMO'ya karşı sürdürülen bu yayıncılık anlayışını kınamaktadır.

Yine aynı yanlı gazetelerde "İş Dünyasından EMO'ya Sert Tepki" başlığı altında verilen haber, söz konusu ihalelerin alıcısı konumundaki şirketlerin görüşlerinden oluşturulmuştur. Bu görüşlerden biri "Türkiye'nin kalkınması ve ekonominin gelişmesi için sivil toplum örgütlerinin faaliyetlerinin 10 yıl süreyle kapatılması gerekir" biçimindedir. Bu anti demokratik görüşün birinci sıraya çekilmesi yanlı medyanın demokratik hak arayışlarına nasıl baktığının açık bir göstergesidir.

Bilindiği gibi bu medya kuruluşunun sahibi olan şirketin Genel Müdürü Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın damadıdır. Yani AKP patentlidir. 1990'ların sonunda yapılan elektrik dağıtım ihalelerinde medya kuruluşlarının kamu ihalelerine girişi yasak olduğu için açılan davalarda ihale iptalleri gerçekleşmiştir.

Anayasal Değişiklikler Özelleştirme Uygulamalarını Denetimden Kaçırmaya Çalışıyor

AKP Hükümeti, Anayasa değişikliği ile Danıştay'ın kamu yararı kapsamında siyasal iktidarın işlemlerine yönelik hukuki denetim yetkisine müdahale

etmek istemektedir. Bu tür kamu yararını korumaya dönük düzenlemeler ne yazık ki neoliberal politikalar doğrultusunda son 20 yıl içerisinde tırpanlanmış, Anayasamız da bu anlamda uluslararası tahkim gibi düzenlemelerle daha da geriye götürülmüştür. Şimdi gündeme getirilen Anayasa değişikliği paketi de bu anlamda demokratik bir hukuk devleti için atılan adımları içermemekte, tersine yargı bağımsızlığını ve tarafsızlığını olumsuz etkileyecek düzenlemelerin üzerine oturmaktadır.

12 Eylül'de referanduma sunulacak olan Anayasa'nın 125. maddesinde yapılmak istenen değişiklikle, yargı yetkisinin **yerindelik denetimi** şeklinde kullanılmayacağı Anayasa'ya eklenmektedir. Düzenlemenin gerekçesi de, AKP'nin miting meydanlarındaki konuşmaları da gerçek amacı ortaya koymuştur. AKP'nin 25 Nisan 2010 tarihli bilgilendirme notunda "Kamu yararı gibi subjektif bir kavramla birçok özelleştirme kararı iptal edilmiş, küresel sermayenin Türkiye'de yatırım yapması ile ilgili birçok zorluk çıkarılmıştır" denilmektedir. Bir işlemin kamu yararına uygun olup olmadığının denetlenmesi yerindelik denetimi değil, hukuka uygunluk denetimidir ve idare hukukunun doğduğu günden bu yana uygulanmaktadır.

Özelleştirme Gelirleri Nereye Gidiyor?

Diğer bir konu da özelleştirmeler sonucunda elde edilen gelirlerin nerelere harcandığıdır. Ülkemizde yaşanan özelleştirme savrukluğunun bir başka boyutu da bugüne kadar gerçekleştirilen özelleştirme uygulamalarından elde edilen ve yaklaşık 40 Milyar ABD Dolarına ulaşan bu gelirlerin nerelere harcandığı konusunda yürütme erkinin inandırıcı bir açıklama yapmamış olmasıdır. Özelleştirmeden gelen bu paralar nerelere gitmiştir, dış borç mu ödenmiştir, istihdam artırıcı yatırım mı yapılmıştır, büyük sermaye gruplarına ucuz kredi olarak mı peşkeş çekilmiştir, kamuya mı harcanmıştır yoksa birtakım yabancı aracı kuruluşlara danışmanlık ücreti olarak transfer mi yapılmıştır? Bu konuda mevcut hükümetin ve yürütmenin mutlaka ayrıntılı ve doğru bir açıklama yapması, özelleştirmeleri yapanlar adına KAMU'ya anlatmak, açıklamak ve yönetimde şeffaflık adına zorunludur.

Kamu Kaynaklarının Yağmalanmasının Takipçisi Olacağız, İzin Veremeyeceğiz!

Kamu yararı ilkesini benimseyen kurumlarımız, elektrik hizmetinin kamu hizmeti anlayışıyla planlanması, yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarımızın kesintisiz, kaliteli, verimli ve ucuz bir şekilde halka sunulması gerektiği noktasında ortaklaşmış; özelleştirme politikaları karşısında bir araya gelerek demokratik ve hukuki haklar çerçevesinde birlikte tutum almışlardır.

20 yıllık mücadele sonucunda ÇEAŞ ve AKTAŞ özelleştirmelerini geri çeviren kurumlarımızın ileri sürdüğü politikalar, kamuoyu nezdinde giderek artan bir

meşruiyete sahip olurken, siyasi iktidarlar ısrarla enerji tekellerinin çıkarları doğrultusunda politikalar yürütmekten vazgeçmemişlerdir. Sürdürdüğümüz kitlesel mücadeleler, hukuksal süreçler, kamuoyunu bilgilendirme çabaları, IMF ve Dünya Bankası'nın programları ve yabancı danışman şirketlerin çıkarları karşısında göz ardı edilmiş ve ülkemiz ciddi bir elektrik enerjisi darboğazıyla karşı karşıya getirilmiştir.

Özelleştirme karşıtı kurumlar olarak, kamu kaynaklarının özel sermayeye transferinden başka bir anlama gelmeyen, tüketici olarak halkın ve kurum çalışanlarının aleyhine sonuçlara yol açan ve kamu yararı taşımayan özelleştirme uygulamalarına karşı her platformda ve her türlü demokratik araçla mücadeleden bir an bile vazgeçmeyeceğimizi bir kere daha ilan ediyoruz. Mücadelemiz, özel sermayeye aktarılan kamu kaynaklarının tekrar kamulaştırılmasına, çalışanların hak kayıplarının giderilerek iş güvencesinin yeniden tesis edilmesine kadar devam edecektir. 18 Ağustos 2010

ÖZELLEŞTİRME KARŞITI PLATFORM – İSTANBUL BİLEŞENLERİ

TÜRK-İŞ - Tes-İş İstanbul 1 Nolu Şubesi

TMMOB – Elektrik Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi

TÜRKİYE KAMU SEN - Türk Enerji Sen Avrasya Şubesi

KESK - Enerji Sanayi ve Maden Kamu Emekçileri Sendikası (ESM) İstanbul Şubesi

Tüketiciyi Koruma Derneği (TÜKODER) Genel Merkezi

Ek-5

ENERJİ KURUMLARI ÖZELLEŞTİRİLEREK, KAMU DENETİMİ YOK EDİLEREK VERİMLİLİK SAĞLANAMAZ YAŞAM KALİTEMİZDEN TAVİZ VERMEDEN, DAHA VERİMLİ ENERJİ KULLANIMI MÜMKÜNDÜR!

Çağımızda enerjiye ulaşmak en doğal insan haklarından biridir. Ekonomik/sosyal kalkınma ve insanca yaşam için; güvenilir, ucuz ve temiz enerji arzı günümüzün en önemli sorunu haline gelmektedir. Dünya’da halen 1.6 milyar insanın (yüzde 25.1) enerjiden yararlanma olanağına sahip olmadığı bilinmektedir.

Enerjinin büyük bir kısmı fosil yakıtlardan elde ediliyor. Ama yakın gelecekte fosil kaynakların tükeneceği bilinmektedir. Ekolojik dengenin alarm vermesi, tükenen enerji kaynaklarımızın yanında bir başka tehlikeyi oluşturmaktadır. Türkiye OECD ülkeleri içinde geçtiğimiz 10 yıllık dönemde enerji talep artışının en hızlı gerçekleştiği ülke durumundadır. Aynı şekilde ülkemiz, dünyada 2000 yılından bu yana elektrik ve doğalgazda Çin’den sonra en fazla talep artışına sahip ikinci büyük ekonomi konumunda olmuştur. Enerji talebinin her yıl artan oranda yükselmesi ve dolayısıyla maliyetlerin artması enerji açısından bizleri dönülemez noktaya getirmektedir.

Enerji Bakanı Sayın Taner Yıldız 2011 Bütçe konuşmasında, “2009 yılı sonu itibarıyla net ithalat bağımlılığının yüzde 72 seviyesinde olduğu ülkemizde doğalgazın yaklaşık yüzde 98’i petrolün ise yaklaşık yüzde 91’i ithal edilmektedir” demiştir. Bugün elektrik arz güvenliğimiz bıçak sırtındadır. 2002 yılından itibaren kamunun yatırım yapması neredeyse yasaklanmış, yapılan özelleştirmeler sonucu, özel şirketler ise beklenen yatırımları yapamamıştır.

Ülkemizde 2010 yılında birincil enerji arzı 109,2 TEP (ton eşdeğeri petrol) olarak gerçekleşmiştir. Bunun 32.4 milyon TEP’lik kısmı yerli üretimle karşılanmıştır. 2002 yılında 129,4 milyar kWh olan elektrik üretimi 2010 yılında 211,2 milyar kWh’e çıkmıştır. Toplam Kurulu gücümüz 52.458 MW düzeyindedir. Elektrik Üretim A.Ş. (EÜAŞ) Kasım 2011 sonu itibarıyla 24.200 MV olan kurulu gücü ile Türkiye Kurulu gücünün yüzde 46.9’unu ve Türkiye Elektrik enerjisi üretiminin yüzde 40.6’sını karşılamaktadır. Üretimin yüzde 53’lük bir bölümü özel şirketlere terk edilmiştir.

Enerji Bakanı Sayın Taner Yıldız bu özel / kamu üretim dengesizliğini yaratan durumu, 2012 bütçe konuşmasında “*Bakanlığımız ülkemiz adına çok önemli uluslararası projeler yürütmekte ve enerji piyasalarının rekabete dayalı olarak yeniden yapılandırılması sürecini yönetmektedir*” diye açıklamıştır. Yani Enerji

Bakanlığı, misyonunu, herkesin en temel insanlık hakkı olan ve kamusal bir hizmet olarak tek elden yürütülmesi gereken elektrik enerjisi sektörünü enerji piyasalarının rekabetini yeniden yapılandırma sürecini yönetmek olarak sınırlamaktadır. Bu yeniden yapılandırma olarak ifade edilen sürecin son on yılda elektrik faturalarına yüzde 80 civarında artışla yansımaları bu yönetim sürecinin nasıl sonuçlandırıldığının açık göstergesidir.

Enerji Verimliliği Yasası 2007 yılında, Enerji Kaynakları ve Enerjinin Kullanımında Verimliliğin Artırılmasına Dair Yönetmelik ise 25 Ekim 2008 tarihinde yürürlüğe girdi. 2008 yılı "Enerji Verimliliği Yılı" ilan edildi. Enerji verimliliği gibi yaşamsal önemdeki bir konunun gündeme getirilmesindeki yoğun çaba toplumsal duyarlılığın gelişmesi açısından son derece önemli olmakla birlikte; enerji özelleştirmelerinin hız kazandığı döneme rastlaması ve ele alınış şekli, enerji alanındaki serbest piyasa uygulamalarıyla olan bağını da sorgulamayı gerektiriyor. Bir yandan özelleştirmelerle ülke enerji üretimi ve dağıtımını tümüyle piyasalaştırıp diğer yandan toplumsal duyarlılığı artırma girişimi hükümetin tutarsızlığını ortaya koymaktadır.

Yapılan özelleştirmeler sonucu, kar amaçlı şirketlere havale edilen arz güvenliğinin tehlikeli boyutta olduğu bir süreçte, mevcut enerjimizi yaşam kalitesinden taviz vermeden verimli olarak kullanmak önem arz etmektedir.

Elektrikte Soygun

2011 yılı içinde dağıtım şirketlerinin özelleştirilmesi -7 dağıtım bölgesi dışında- tamamlanmış, 18 adet termik ve 28 hidrolik enerji üretim santral özelleştirme sürecine sokulmuştur.

Akkuyu'da nükleer enerji santral kurulması yönünde Rusya ile yapılan ikili anlaşma doğrultusunda arazi tashih işlemi tamamlanmıştır. İlgili kurumlardan izin, lisans ve ruhsatlar alındıktan sonra 2012 yılı içinde inşaat sürecinin başlaması ve yedi yıl içinde santralin birinci ünitesinin ticari işletmeye alınması hedeflenmektedir. Enerji Bakanlığı projeksiyonlarında 2023 yılında elektrik enerjisinin yüzde 20'sinin nükleer üretim santrallerinden elde edileceği ilan edilerek Sinop ve Trakya'da nükleer santral kurulması yönünde görüşme ve pazarlıklar sürdürülmektedir.

Doğalgaz anlaşmalarının ve dışa bağımlılığın sürdürülmesi, enerjide otomatik fiyatlandırma ve daha birçok nedenden dolayı, elektriğin "yeterli, kaliteli, kesintisiz, ucuz ve çevreyle uyumlu bir biçimde kullanıma sunulması" savlarıyla yürürlüğe konulan Elektrik Piyasası Yasası'nın öngördüğü sistem, halkın çıkarlarına aykırı sonuçlar doğurmaktadır. Son 20 yıldır sürdürülen piyasalaşma sürecinin ülkemizde elektrik alanında yarattığı sonuca baktığımızda, iddialarla derin çelişkiler oluşturan bir manzara ile karşı karşıya

olduğumuz ortadadır. Son üç yıldır kendini hissettiren ve giderek artış gösteren "elektrik arz güvenliği" ve "fahiş fiyat uygulaması" sorunları bu sürecin ürünüdür.

Diğer kamu hizmetlerinde olduğu gibi elektrik için de daha yüksek para ödemek zorunda kalan yurttaşlara, çeşitli kampanyalarla verimlilik ve tasarruf kavramları anlatılırken, enerji verimliliği etkinlikleri de yeni zamlarla taçlandırılıyor. Tersinden söyleyecek olursak, enerji ne kadar pahalılaşır, tasarruf bilincinin de o denli artmış olacağı düşünülüyor. 2010 yılı raporlarına göre dünyada sanayi ve konutta en pahalı elektrik kullanan ülkelerin başında ne yazık ki Türkiye gelmektedir.

TEDAŞ 2009 yılı rakamlarına göre 26.596.872 mesken sayısı, 39.147.505 MWh mesken enerji kullanımı, 1.47 MWh mesken başına yıllık tüketim, 122.65 kWh mesken başına ortalama aylık tüketim hesaplanmaktadır. Türkiye’de mesken başına düşen ortalama insan sayısı üçtür. Dolayısıyla üç kişilik bir ailenin asgari yaşam standartlarına göre kullanması gereken aylık tüketim bedeli 174 kWh olması gerekirken bu rakamın aşığınsında kullanıldığını görmekteyiz. Bu nedenle elektrik enerjisinin kullanımı teşvik edilmesi gerekirken, (Avrupa ülkelerinde kişi başına düşen yıllık elektrik tüketim miktarı 6000 kWh iken, Türkiye’de 2.162 kWh’dir). “Tasarruf” adı altında kendi yanlış politikalarına alet edilen insanlarımızın karanlıkta yaşaması istenmektedir.

Doğalgazda Soygun

Tamamen dışa bağımlı doğalgaz enerjisi kullanımı hızla artmaktadır. Enerji Bakanlığı verilerine göre; 1987 yılında 500 milyon metreküp olan yıllık yurtiçi doğalgaz tüketimimizin 2011 yılı bitimine kadar 39 milyar metreküp olarak gerçekleşmesi beklenmektedir. 2002’de sanayide ve konutta 5 şehrimize, sadece sanayide 9 şehrimize giden doğalgaz hattı, bugün itibarıyla 71 şehrimize ulaşmıştır.

Oysa:

140 milyar kWh/yıllık Türkiye Hidrolik enerji potansiyelimizin ancak yüzde 37’lik kısmı.

118 milyar kWh/yıl civarında olan linyit potansiyelimizin yüzde 33’lük kısmı, 11 milyar kWh/yıl potansiyele sahip olan taşkömürümüzün yüzde 22’lik kısmı, 31.500 MWt düzeyinde tahmin edilen ve Avrupa’da 1. sırada yer alan Jeotermal enerji potansiyelimizin ancak yüzde 15 civarındaki kısmı (4.757 MWt) işletmeye alınmıştır.

Yaklaşık 25 yıl önce kurulan ve Belediye İktisadi Teşebbüsü statüsünde bir kamu kuruluşu olarak hizmet veren İstanbul Gaz Dağıtım Anonim Şirketi’nin (İGDAŞ) 2012 yılı sonuna kadar özelleştirilmesi planlanmaktadır. Başkent Doğalgaz A.Ş.’den sonra İGDAŞ’ı da özelleştirmeyi planlayan siyasal iktidar ve

onun yerel yöneticileri temel bir insan hakkı olan enerjiye erişim hakkını gasp etmekte, bu karlı kamusal nitelikteki hizmetleri “özel” şirketlere “peşkeş” çekmekte, gelecekte büyük kamusal zarar doğmasına davetiye çıkartmaktadırlar. Özelleştirme en başta hizmet kalitesinden taviz ve temel güvenlik prensiplerinin, maliyetlerin düşürülmesi ve yüksek kar uğruna göz ardı edilmesi sonucunu doğuracaktır. Yüksek risk taşıyan bu tür hizmetlerle ilgili alınan kararlarda TMMOB’ye bağlı Odaların ve diğer ilgili Meslek Odalarının dahil edilmesi zorunluluktur, tam tersi uygulamalar ise sorumsuzluktur, aymazlıktır, kötü niyetli basiresiz yöneticilik örneğidir.

Binalarda Enerji Performansı

TMMOB Makina Mühendisleri Odası olarak son yıllarda ardarda yapılan verimlilik artışını destekleyecek düzenlemelere olumlu bakıyor ve destekliyoruz. Ancak uygulama ve denetimin sağlıklı olarak yapılması çok önemlidir.

Makina Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi Anadolu Yakası Eğitim Merkezinde 20 Aralık 2010 tarihi itibari ile Enerji Kimlik Belgesi Uzman Eğitimleri başlamıştır. Şubemizde ve Kadıköy Temsilciliğimizde açılan kurslarda enerji Yöneticileri eğitimleri başarıyla devam etmekte ve Enerji Verimliliği Kanunu ve Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği ülke ekonomisi ve toplum yararı doğrultusunda hayata geçirilmektedir.

Enerji Bakanı Taner Yıldız 2012 Bütçe konuşmasında enerji verimliliği başlığı altında şunları söylemektedir: “2007 yılından itibaren Enerji Verimliliği Kanunu ve ikincil mevzuatının yürürlüğe konulması ile enerjinin ve enerji kaynaklarının verimli kullanımını teşvik eden ve zorunlu kılan düzenlemeler getirilmiş ve bu alandaki uygulamaların büyük kısmı başlatılmıştır. 2008 yılında çıkarılan Başbakanlık Genelgesi ile kamuda verimsiz lamba kullanımı yasaklanmıştır. Kamuda verimli aydınlatmaya geçiş ile bu günkü fiyatlarla kamu bütçesinden aydınlatma bedeli ödemelerinde yaklaşık 50 milyon lira her yıl tasarruf edilmektedir.”

Oysa, Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü verileri, sanayimizde en az yüzde 15, binalarımızda en az % 35 ve ulaşımımızda en az yüzde 15 tasarruf potansiyeli olduğunu ve bu oranlar tutturulduğunda toplam olarak yıllık 4 milyar TL’nin üzerinde bir tasarruf sağlanabileceğini göstermektedir. Enerji verimliliğinde kararlı ve başarılı adımlar atılabilirse, 2020 yılı talep tahmini gerçekleşme oranı en az yüzde 20 (45 milyon TEP enerji) azaltılabilecektir. Bu miktar yerli ve temiz kaynaklarımızdan üretebileceğimiz elektrik enerjisinin 2,5 katı olup ortalama 30 milyon konutun yıllık enerji ihtiyacını karşılayabilecektir.

Enerji Yönetimi kavramı planlama, koordinasyon ve kontrol gibi birbirinden bağımsız olduklarında etkisiz kalabilecek işlevlerin, bir araya gelerek oluşturduğu bir bütündür. Bu anlamda "Enerji Yönetimi" ürün ve hizmet kalitesinden, güvenlikten veya çevresel tüm koşullardan fedakarlık etmeksizin ve üretimi azaltmaksızın enerjinin daha verimli kullanımı doğrultusunda yapılandırılmış ve organize edilmiş disiplinli bir çalışmadır.

Enerji verimliliği çalışmalarının organizasyonunun odak noktası "Enerji Yönetimi" kavramıdır. Geniş kapsamlı Enerji Yönetimi programlarının uygulanması ile enerji verimliliği çalışmalarına süreklilik kazandırıldığı gibi enerji verimliliğindeki iyileşme oranı da yüzde 25'i aşabilmektedir.

Sanayi tesislerinde ise; yıllık enerji tüketimi 1000 TEP'den fazla olan işletmelerde çalışanları arasından SEY (Sanayi Enerji Yöneticisi) görevlendirilmesi gerekmektedir. Yani sadece elektrik enerjisi kullanan bir işletmenin geçen sene boyunca kullandığı enerji 11.627.907 kWh'i geçmelidir. Büyüklük olarak 24 saat çalışan bir işletme için 1400 kW civarında bir kurulu güç anlamına gelir. Yıllık tüketimi 50.000 TEP'den fazla olan işletmelerde ise "Enerji Yönetim Birimi" kurulması gerekmektedir. Bu enerji yönetim birimlerinde enerji yöneticisi dışında bir elektrik veya elektrik elektronik mühendisi ile bir makina mühendisini çalıştırmalıdır.

Enerji Verimliliği Haftası

TMMOB'ye bağlı odaların uzmanlık alanlarında karşı çıkmadığı yasalardan biri Enerji Verimliliği Yasası'dır. Odalarımız, 5627 sayılı Enerji Verimliliği Yasası'nı desteklerken, Yasanın Odalara verdiği sorumluluk ve görevleri yerine getirmek üzere çalışmalar yürütmektedir. Odalarımız "kamu kurumu niteliğinde bir meslek örgütü" olma bilinciyle; Elektrik İşleri Etüt İdaresi'nde özverili ve iyi niyetli çabalar ile hazırlanan yasa ve yönetmeliklerin uygulanmasında "art niyetli", "kar mantıklı", "piyasacı" yaklaşımların egemen olmaması için çaba sarf etmektedir.

Her yıl ocak ayının ikinci haftasında kutlanan Enerji Verimliliği Haftası'nda, verimlilik ve tasarrufun "piyasalaştırma ve pahalı enerji" uygulamalarıyla sağlanmasına yönelik politikalardan vazgeçilmesini talep ediyoruz. Enerji verimliliği ve tasarrufu konusunun tam tersine kamu hizmeti anlayışı ile ele alınması ve kamu yararı çerçevesinde toplumsal bilincin yükseltilmesi gerekmektedir.

İhtiyaçlarımızı karşılayabilmek için enerji yatırımları öncelikle yerli ve yenilenebilir enerji kaynakları olmak üzere, kamu tarafından planlanarak yapılmalıdır. Enerji iletim ve dağıtım hatlarındaki yüzde 15'ün üzerinde olan kayıp ve kaçaklar azaltılmalıdır.

Türkiye’de lamba üreten tek bir fabrikanın bile bulunmadığı ortamda göstermelik kampanyaların ötesinde verimliliğin gerçek ekonomik çözümlerle birlikte ele alınması da temel bir zorunluluktur.

Türkiye’nin eski tip, çok enerji tüketen cihazlarla çöplük haline getirilmesine göz yumulmamasını, bir an önce enerji verimliliği standartlarının yerleştirilmesi ve gerekli mevzuatın yürürlüğe konulmasını, ciddi bir denetim yapısının sağlanmasını istiyor ve tasarruflu lamba kullanımının yaygınlaştırılmasına yönelik olarak dar gelirli yurttaşlara ücretsiz lamba dağıtımı yapılmasını ve asgari yaşam standardına uygun elektrik miktarının ücretsiz verilmesini öneriyoruz. 11 Ocak 2012

Erhan Karaçay
Elektrik Mühendisleri Odası
İstanbul Şubesi

İlter Çelik
Makina Mühendisleri Odası
İstanbul Şubesi

Ek-6

ÇEVRE VE HALK SAĞLIĞI İÇİN EMANET 2011 ELEKTROMANYETİK ALANLAR VE ETKİLERİ SEMPOZYUMU

Elektrik Mühendisleri Odası, İstanbul Tabip Odası ve İstanbul Barosu üç meslek örgütü tarafından düzenlenen **Çevre ve Halk Sağlığı için EMANET2011- "Elektromanyetik Alanlar ve Etkileri Sempozyumu"** bir ilki gerçekleştirmektedir. Bu sempozyumun amacı; elektromanyetik alanların çevre ve halk sağlığına etkileri ve hukuksal boyutları konusunda üniversiteler, kamu kurumları, sivil toplum örgütleri ve kişilerin güncel ve bilimsel bilgilerini kendi aralarında ve toplumla paylaşacağı bir ortam oluşturmaktır.

Elektrik enerjisinin kullanımı ile birlikte, elektrik üretimi- iletimi ve dağıtımı yaşamımızda önemli yer tutmakta; enerji nakil hatları, trafo merkezleri, elektrik kablo şebekeleri, elektrikli taşıma araçları, saç kurutma cihazlarından mikro dalga fırınlara kadar her türlü elektrikli ev aleti ve ofis hizmet cihazları, MR, tomografi, ultrason, röntgen vb. tıp cihazları, radyo-tv alıcı-verici sistemleri, baz istasyonları, cep telefonları v.b sistemler maruziyet konusunda elektromanyetik kirliliği oluşturan kaynaklardır.

Veri iletim hızının büyük önem kazandığı bu süreçte; 3G kapsama alanı, GSM operatörlerinin hizmet konusundaki taahhütlerini yerine getirmek ve ticari rolleri gereği hızla genişlemektedir. Bu da çok sayıda yeni baz istasyonlarının hayatımıza gireceği anlamına geliyor. Özellikle çocukların bile cep telefonu kullanmaya teşvik edilmesi elektromanyetik alanların çevre ve halk sağlığına etkisine karşı daha duyarlı olmamız gereğini doğurmaktadır. Balkon yakınlarına, bina cephelerine, teraslara, çatılara, park ve bahçelere geliş güzel konuşlandırılan baz istasyonları yaşam alanlarını doğrudan hedef almakta ve halkımızın tepkilerine neden olmaktadır. Mahalle dernekleri/muhtarlıklar gereken duyarlılığı göstererek elektromanyetik kirliliğe karşı yasal ve kurumsal düzeyde girişimlerde bulunmaktadır. Bu çabalar sırasında Elektrik Mühendisleri Odası, İstanbul Tabip Odası ve İstanbul Barosu'na da başvurarak bilgi ve destek talep etmektedir.

Elektromanyetik alanların bağışıklık sistemi, sinir sistemi, hematolojik sistem, kardiyak fonksiyonlar, nöro-endokrin sistem, büyüme ve gelişme, genetik, biyokimya ve metabolizma, üreme, görme, üzerine çeşitli etkileri olduğu bilinmektedir. Bu konuda TÜBİTAK'ın, WHO-Dünya Sağlık Örgütü akademisyenlerinin araştırmaları ve yayınları bulunmaktadır. Hayvanlar üzerinde yapılan deneyler sonucunda elektromanyetik alanların kanserojen etkileri WHO-Dünya Sağlık Örgütü tarafından da kabul edilmektedir.

Elektromanyetik alanların biyolojik yapıları etkilemediği görüşünün bilimsel düşünceyi temsil etmediği; Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı (1992) Rio Bildirgesi'nde belirtilmiştir. Bu konferansta, bilimsel belirsizliklerin olduğu durumlarda, korunmaya yönelik tüm önlemlerin alınması olarak tanımlanan "Önlem İlkesi" nin elektromanyetik alanlara maruziyetler için de uygulanması önerilmektedir.

Örnek vermek gerekirse; sigara ve asbest'in kanserojen etkisi 1960'lı yıllarda ortaya atılmış ancak 1990'lı yıllarda resmen kabul edilmiştir. Elektromanyetik kirliliğe bağlı, çevre ve halk sağlığı konusunda da benzer gecikmelerin yaşanmaması için mühendislik/tıp/hukuk alanında yapılacak çalışmaların devlet politikası haline getirilmesi ve halkın bilinçlendirilmesi sağlanmalıdır.

Sempozyumun hedeflerinden biri; ülkemizde yetersiz yasal mevzuatlar nedeniyle, ticari yaklaşımı ön plana çıkaran sorunlu teknik uygulamalar yerine; konunun bilim insanları ve bileşenleri ile birlikte tartışarak, uluslararası ve ulusal standartlar, yönetmelikler, şartnameler ve yasal mevzuatlar çerçevesinde, çevre ve halk sağlığının korunmasına yönelik önlemlerin alınmasını sağlamaktır.

Sempozyum, elektromanyetik alanların zararlı etkilerinden korunma amacıyla, alınması gereken önlemlere yönelik bir tartışma ve bilgilenme ortamı oluşturacaktır. Bu amaçla ulusal ve uluslararası düzeyde önemli çalışmalar yapan bilim insanları davet edilmiştir.

Paneller ve bildirimlerle zenginleştirilecek sempozyumda; değerli bilim kuruluşları ve bilim insanları- mühendisler-sağlıkçılar- hukukçular ve sivil toplum kuruluşları olarak, elektromanyetik alanların çevre ve halk sağlığı üzerine etkilerini ve hukuksal boyutlarını irdeleyip, çıkan sonuçları kamuoyu ile paylaşarak, ilgili kurumlara önerilerde bulunulacaktır.

EMO İstanbul Şubesi, İstanbul Tabip Odası, İstanbul Barosu olarak 'Çevre ve Halk Sağlığı için EMANET 2011- Elektromanyetik Alanlar ve Etkileri Sempozyumu'na halkımızın katılımını sağlamak amacıyla ücretsiz olarak düzenlenmiştir. Halkımızı ve değerli basın mensuplarını davet ediyoruz.

Yıldız Teknik Üniversitesi Oditoryumu'nda 7-8 Ekim 2011 tarihleri arasında yapılacak olan bu sempozyumun halka açık olduğunu siz değerli basınımızın ilan etmesini rica ediyoruz.

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI İSTANBUL ŞUBESİ
İSTANBUL TABİP ODASI
İSTANBUL BAROSU

Ek-7

**ENERJİ KURUMLARI ÖZELLEŞTİRİLEREK,
KAMU DENETİMİ YOK EDİLEREK VERİMLİLİK SAĞLANAMAZ.
YAŞAM KALİTEMİZDEN TAVİZ VERMEDEN, DAHA VERİMLİ ENERJİ KULLANIMI
MÜMKÜNDÜR!**

Çağımızda enerjiye ulaşmak en doğal insan haklarından biridir. Ekonomik, sosyal kalkınma ve insanca yaşam için; güvenilir, ucuz ve temiz enerji arzı günümüzün en önemli sorunudur. Türkiye OECD ülkeleri içinde geçtiğimiz 10 yıllık dönemde enerji talep artışının en hızlı gerçekleştiği ülke durumundadır. Aynı zamanda dünyada 2000 yılından bu yana elektrik ve doğalgazda Çin'den sonra en fazla talep artışına sahip ikinci büyük ekonomi konumundadır.

Enerji Bakanı Sayın Taner Yıldız 2011 Bütçe konuşmasında, "2009 yılı sonu itibarıyla net ithalat bağımlılığının yüzde 72 seviyesinde olduğu ülkemizde doğalgazın yaklaşık yüzde 98'i petrolün ise yaklaşık yüzde 91'i ithal edilmektedir" demiştir. Bugün elektrik enerjisi toplam kurulu gücümüz 52 bin MW'ı aşmıştır. Kurulu gücün yüzde 46,9'unu ve enerji üretiminin yüzde 40,6'sını kamu karşılamaktadır. Üretimin yüzde 53.1'lik bölümü ise özel şirketlere terk edilmiştir.

Enerji Bakanı 2012 bütçe konuşmasında, bu özel/kamu üretim dengesizliğini yaratan durumu: "*Bakanlığımız ülkemiz adına çok önemli uluslararası projeler yürütmekte ve enerji piyasalarının rekabete dayalı olarak yeniden yapılandırılması sürecini yönetmektedir*" diye açıklamıştır. Enerji Bakanlığı misyonunu, kamusal bir hizmet olarak tek elden yürütülmesi gereken elektrik enerjisi sektörünü, enerji piyasalarının rekabetini yönetmek olarak görmektedir. Bahse konu yeniden yapılandırma süreci son dört yılda tüketicilerin elektrik faturalarına yüzde 90'nın üzerinde artış olarak yansımıştır.

Diğer kamu hizmetlerinde olduğu gibi elektrik enerjisi için de daha yüksek para ödemek zorunda kalan yurttaşlara, çeşitli kampanyalarla verimlilik ve tasarruf kavramları anlatılırken, enerji verimliliği etkinlikleri de yeni zamlarla taçlandırılmaktadır. 2010 yılı enerji raporlarına göre dünyada, sanayi ve konutta en pahalı elektrik kullanan ülkelerin başında ne yazık ki Türkiye gelmektedir.

2011 yılı içinde elektrik dağıtım şirketlerinin özelleştirilmesi -7 dağıtım bölgesi dışında- tamamlanmış, 18 adet termik ve 28 hidrolik enerji üretim santrali özelleştirme sürecine sokulmuştur. Yapılan özelleştirmeler sonucu, kar amaçlı şirketlere havale edilen arz güvenliğinin tehlikeli boyutta olduğu bir süreçte, mevcut enerjimizi yaşam kalitesinden taviz vermeden verimli olarak kullanmak önem arz etmektedir.

Doğalgaz anlaşmalarının ve dışa bağımlılığın sürdürülmesi, enerjide otomatik fiyatlandırma ve daha birçok nedenden dolayı, elektriğin "yeterli, kaliteli, kesintisiz, ucuz ve çevreyle uyumlu bir biçimde kullanıma sunulması" savlarıyla yürürlüğe konulan Elektrik Piyasası Yasası'nın öngördüğü sistem, halkın çıkarlarına aykırı sonuçlar doğurmaktadır.

Yaklaşık 25 yıl önce kurulan ve Belediye İktisadi Teşebbüsü statüsünde bir kamu kuruluşu olarak hizmet veren İstanbul Gaz Dağıtım Anonim Şirketi'nin (İGDAŞ) 2012 yılı sonuna kadar özelleştirilmesi planlanmaktadır. Başkent Doğalgaz A.Ş.'den sonra İGDAŞ'ı da özelleştirmeyi planlayan siyasal iktidar ve onun yerel yöneticileri temel bir insan hakkı olan enerjiye erişim hakkını gasp etmekte, gelecekte büyük kamusal zarar doğmasına davetiye çıkartmaktadır. Özelleştirme, hizmet kalitesinden taviz ve temel güvenlik prensiplerinin yüksek kar uğruna göz ardı edilmesi sonucunu doğuracaktır. Yüksek risk taşıyan hizmetlerle ilgili alınan kararlarda TMMOB'ye bağlı Odaların ve diğer ilgili Meslek Odalarının dahil edilmesi zorunluluktur.

Enerji Bakanı Sayın Taner Yıldız 2012 Bütçe konuşmasında enerji verimliliği başlığı altında şunları söylemektedir: *"2007 yılından itibaren Enerji Verimliliği Kanunu ve ikincil mevzuatının yürürlüğe konulması ile enerjinin ve enerji kaynaklarının verimli kullanımını teşvik eden ve zorunlu kılan düzenlemeler getirilmiş ve bu alandaki uygulamaların büyük kısmı başlatılmıştır. 2008 yılında çıkarılan Başbakanlık Genelgesi ile kamuda verimsiz lamba kullanımı yasaklanmıştır. Kamuda verimli aydınlatmaya geçiş ile bu günkü fiyatlarla kamu bütçesinden aydınlatma bedeli ödemelerinde yaklaşık 50 milyon lira her yıl tasarruf edilmektedir."*

KHK ile ortadan kaldırılan Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü (EİEİ) verileri, sanayimizde en az yüzde 15, binalarımızda en az yüzde 35 ve ulaşımımızda en az yüzde 15 tasarruf potansiyeli olduğunu ve bu oranlar tutturulduğunda toplam olarak yıllık 4 milyar TL'nin üzerinde bir tasarruf sağlanabileceğini göstermektedir. Enerji verimliliğinde kararlı ve başarılı adımlar atabilirse, 2020 yılı talep tahmini gerçekleşme oranı en az yüzde 20 (45 milyon TEP enerji) azaltılabilecektir. Bu miktar yerli ve temiz kaynaklarımızdan üretebileceğimiz elektrik enerjisinin 2,5 katı ve ortalama 30 milyon konutun yıllık enerji ihtiyacını karşılayabilecektir.

Enerji Yönetimi kavramı planlama, koordinasyon ve kontrol gibi birbirinden bağımsız olduklarında etkisiz kalabilecek işlevlerin, bir araya gelerek oluşturduğu bir bütündür. Bu anlamda "Enerji Yönetimi" ürün ve hizmet kalitesinden, güvenlikten veya çevresel tüm koşullardan fedakarlık etmeksizin ve üretimi azaltmaksızın enerjinin daha verimli kullanımı doğrultusunda yapılandırılmış ve organize edilmiş disiplinli bir çalışmadır. Enerji verimliliği çalışmalarının organizasyonunun odak noktası "Enerji Yönetimi" kavramıdır. Geniş kapsamlı Enerji Yönetimi programlarının uygulanması ile enerji verimliliği çalışmalarına süreklilik kazandırıldığı gibi enerji verimliliğindeki iyileşme oranı da yüzde 25'i aşabilmektedir.

Enerji Verimliliği Yasası 2007 yılında, Enerji Kaynakları ve Enerjinin Kullanımında Verimliliğin Artırılmasına Dair Yönetmelik ise 25 Ekim 2008 tarihinde yürürlüğe girdi. 2008 yılı "Enerji Verimliliği Yılı" ilan edildi. Enerji verimliliği gibi yaşamsal önemdeki bir konunun gündeme getirilmesindeki yoğun çaba toplumsal duyarlılığın gelişmesi açısından son derece önemli olmakla birlikte; enerji özelleştirmelerinin hız kazandığı döneme rastlaması ve ele alınış şekli, enerji alanındaki serbest piyasa uygulamalarıyla olan bağını da sorgulamayı gerektiriyor. Bir yandan özelleştirmelerle ülke enerji üretimi ve dağıtımını tümüyle piyasalaştırıp diğer yandan toplumsal duyarlılığı artırma girişimi, hükümetin çelişkisini ortaya koymaktadır.

TMMOB'ye bağlı odaların uzmanlık alanlarında, eksikliklerine rağmen desteklediği yasalardan biri 5627 sayılı Enerji Verimliliği Yasası'dır. Odalarımız, bu Yasayı desteklerken, Yasanın Odalara verdiği sorumluluk ve görevleri yerine getirmek üzere de çalışmalar yürütmektedir. Enerji Yöneticiliği eğitimleri başarıyla devam etmekte ve Enerji Verimliliği Kanunu ve Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği ülke ekonomisi ve toplum yararı doğrultusunda hayata geçirilmektedir.

Önerilerimiz

Her yıl ocak ayının ikinci haftasında kutlanan Enerji Verimliliği Haftası'nda, verimlilik ve tasarrufun "piyasalaştırma ve pahalı enerji" uygulamalarıyla sağlanmasına yönelik politikalardan vazgeçilmesini talep ediyoruz. Enerji verimliliği ve tasarrufu konusunun tam tersine kamu hizmeti anlayışı ile ele alınması ve kamu yararı çerçevesinde toplumsal bilincin yükseltilmesi gereklidir.

İhtiyaçlarımızı karşılayabilmek için enerji yatırımları öncelikle yerli ve yenilenebilir enerji kaynakları olmak üzere, kamu tarafından planlanarak yapılmalıdır. Enerji iletim ve dağıtım hatlarındaki yüzde 15'in üzerindeki kayıp ve kaçaklar azaltılmalıdır.

Yıllık tüketimi 50.000 TEP'den fazla olan işletmelerde "Enerji Yönetim Birimi" kurulması ve enerji yöneticisi dışında bir elektrik veya elektrik elektronik mühendisi ile bir makina mühendisi çalıştırılmalıdır.

Türkiye'nin eski tip, çok enerji tüketen cihazlarla çöplük haline getirilmesine göz yumulmamasını, bir an önce enerji verimliliği standartlarının yerleştirilmesi ve gerekli mevzuatın yürürlüğe konulmasını, ciddi bir denetim yapısının sağlanmasını istiyor ve tasarruflu lamba kullanımının yaygınlaştırılmasına yönelik olarak dar gelirli yurttaşlara ücretsiz tasarruflu lamba dağıtımı yapılmasını ve asgari yaşam standardına uygun elektrik miktarının ücretsiz verilmesini öneriyoruz.11 Ocak 2012

Erhan Karaçay
Elektrik Mühendisleri Odası
İstanbul Şubesi

İlter Çelik
Makina Mühendisleri Odası
İstanbul Şubesi

SAYGIYLA ANIYORUZ

Alaettin Anahtarıcı

K. Tülin Aydın (Bakır)

Hasan Balıkçı

Şahin Özgül

UNUTMADIK
UNUTTURMAYACAĞIZ